

УДК 338.439

Палійчук Євгенія Святославівна,

к. е. н., доцент кафедри економічної теорії

ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

Павлик Ігор Васильович, аспірант

ДВНЗ "Ужгородський національний університет"

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ СИСТЕМИ ХАРЧУВАННЯ

У статті розглянуто стан та проведено оцінку розвитку підприємств системи харчування української економіки. Проведено аналіз динаміки кількості підприємств ресторанного бізнесу в розрізі років. Опрацьовано наукові здобутки попередніх досліджень та запропоновано шляхи подальшого розвитку сфери громадського харчування.

Ключові слова: суб'єкти системи харчування, ресторанний бізнес, обслуговування населення, сфера громадського харчування.

Palyjchuk E., Pavluk I.

CURRENT STATE OF DEVELOPMENT OF SUB - ECTS OF NUTRITION SYSTEM

The restaurant industry is a sphere of human activity that has been developing rapidly in recent years. Throughout the civilized world, it is one of the most common types of small business, so there is a constant struggle between institutions and enterprises for optimal market positioning and its most promising segments; for finding new and retaining regular customers. An assessment of the development of enterprises of the Ukrainian economy's harvesting system was carried out at the statistic. An analysis of the dynamics of the number of enterprises of the restaurant business in the development of rockets was carried out. Based on the science of the past few hours, and on the basis of the directions for the development of the spheres of the community food.

The services of pledges of the restaurant industry are an important element of the service of tourists. The sphere in the complex of tourist services is rapidly developing and in the most important possible sector of tourist activity. Preserve the traditions of the national cuisine, lay down the restaurant's dignity e the visiting card of the dermatological place of that Ukraine's efforts, the popular form of carrying out the call and spirit, familiarizing prestige and goodwill.

Effectiveness of development go to the enterprises of the restaurant government to lay down the bagatokh factors. For the achievement of the set goals, the enterprise may vrahovuvati all technical ni, administrative and human factors,

which infuse into the quality of the product I am safe. Restaurant business this year to see new trends in development that the modern image in the economy of the region, albeit for the rest Rocky accumulated a number of non-virulent food. The problem of development in the sphere in the restaurant business is to keep it up-to-date, through the economy and social significance. The very fact is that it's very important to look at the dreadful dignity and analysis of dynamic to the rosette.

The restaurant market of Ukraine is far from the nation. Obviously, the basis for yogo development are incomes of the population, which fell at link with the financial and economic situation of the rest of the rock. Water hour To fill up great. The restaurant business has a wide variety of perspectives of development. With the growth of enterprises Harchuvannya of different formats of growing competition.

For the formation of competitive transfers and the maintenance of effective robots for the production of there is a need for the development of scientific numbered recommendations for promotion the effectiveness of strategic management and functions of the enterprise. News of Science Market those techniques of their management, as well as the data itself as a result of practical efficiency of building consolidation and consulting enterprises, the need for which old people are all the more obvious in the lucky minds competition, which become angry. Today restaurateurs go more professionally to manage your business. Now it stinks to conduct a strategic analysis of the market, marketing afterwards, learn new approaches and techniques carrying out advertising activities, with all more often they go to third-party faults from restaurant consulting.

Key words: sub ʹ ekti system of food, restaurant business, service of the population, the sphere of community food.

Палийчук Е.С., Павлик І.В.

СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ СУБЪЕКТОВ ВЕДЕНИЯ ХОЗЯЙСТВА СИСТЕМЫ ПИТАНИЯ

В статье рассмотрены состояние и проведена оценка развития предприятий системы питания украинской экономики. Проведен анализ динамики количества предприятий ресторанного бизнеса в разрезе лет. Обработано научные достижения предыдущих исследований и предложены пути дальнейшего развития сферы общественного питания.

Ключевые слова: субъекты системы питания, ресторанный бизнес, обслуживание населения, сфера общественного питания.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими і практичними завданнями. Проблеми оцінки стану розвитку суб'єктів сфери харчування в Україні останнім часом набули значної актуальності. Зважаючи на

зростаючий інтерес із боку вітчизняних науковців і практиків до її розв'язання, в економічній літературі на сьогодні існує велика кількість ґрунтовних досліджень, цілком присвячених методиці оцінки функціонування підприємств ресторанного господарства, які б дозволяли ідентифікувати стан підприємств та визначати заходи щодо підвищення ефективності підприємств.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Вагомий теоретико-методологічний внесок у дослідження сфери ресторанного бізнесу зробили такі вітчизняні й зарубіжні науковці, як Борисова Олена Олександрівна [1], Присакар Ірина Ігорівна [2], В.В. Дуб [3], Б.О. Опря [4], Селютін Сергій Вікторович [5], І.В. Савельєва [6] та ін.

Цілі статті. Метою дослідження є порівняльний аналіз та оцінка стану розвитку галузі організації харчування.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Ресторанний ринок в Україні тривалий час показував стабільні темпи зростання. У 2019 році кількість закладів сфери громадського харчування вже перевищило показник попереднього-кризового 2013 року року, українські ресторатори та наукові аналітики ресторанного бізнесу оптимістично дивилися в майбутнє. На початок 2019 року налічувалось 61761 суб'єктів господарювання у сфері тимчасового розміщування й організація харчування, що на 9946 одиниць більше у порівнянні з 2013 роком [7], ця ситуація була зафіксована до початку пандемії коронавірусу 2020 року, введення карантину і "зонування" України. Саме від приналежності до тієї чи іншої "зони" і стала в першу чергу залежати життєздатність закладу.

Більш конкретний аналіз існуючої мережі ресторанного господарства можна зробити за даними таблиці 1 (сформовано автором за джерелом 7).

Таблиця 1
Кількість суб'єктів господарювання галузі організації харчування, од.

1	Код за КВЕД–2010	Роки	Кількість суб'єктів господарювання			
			з урахуванням банків		без урахування банків	
			усього	з них фізичні особи-підприємці	усього	з них фізичні особи-підприємці
2	3	4	5	6	7	
діяльність із забезпечення стравами та напоями	56	2013	43612	35945	43612	35945
		2014	49447	43347	49447	43347
		2015	50381	44453	50381	44453
		2016	50176	45173	50176	45173
		2017	49950	44391	49950	44391
		2018	53558	47816	53558	47816
діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування	56.1	2013	32957	26896	32957	26896
		2014	37557	32727	37557	32727
		2015	38345	33633	38345	33633
		2016	38199	34207	38199	34207
		2017	38545	34102	38545	34102
		2018	41860	37283	41860	37283
діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування	56.10	2013	32957	26896	32957	26896
		2014	37557	32727	37557	32727
		2015	38345	33633	38345	33633
		2016	38199	34207	38199	34207
		2017	38545	34102	38545	34102
		2018	41860	37283	41860	37283
постачання готових страв	56.2	2013	5077	4488	5077	4488
		2014	5607	5135	5607	5135
		2015	5366	4902	5366	4902
		2016	5293	4900	5293	4900
		2017	4977	4564	4977	4564
		2018	5094	4666	5094	4666

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7
постачання готових страв для подій	56.21	2013	710	625	710	625
		2014	790	718	790	718
		2015	696	636	696	636
		2016	785	741	785	741
		2017	734	686	734	686
		2018	733	680	733	680
постачання інших готових страв	56.29	2013	4367	3863	4367	3863
		2014	4817	4417	4817	4417
		2015	4670	4266	4670	4266
		2016	4508	4159	4508	4159
		2017	4243	3878	4243	3878
		2018	4361	3986	4361	3986
обслуговування напоями	56.3	2013	5578	4561	5578	4561
		2014	6283	5485	6283	5485
		2015	6670	5918	6670	5918
		2016	6684	6066	6684	6066
		2017	6428	5725	6428	5725
		2018	6604	5867	6604	5867

Аналіз даних таблиці 1 свідчить про поступовий розвиток мережі ресторанного господарства в Україні.

Розробник програмного забезпечення для автоматизації кафе і ресторанів Poster надав дані про зниження обсягів продажів в сфері громадського харчування в Україні. У липні 2020 р. продажі впали на 54% в порівнянні з тим же місяцем 2019 року. При цьому, приблизно у половини учасників ринку втрати перевищили 30%. [8]

На рисунку 1 показана кількість юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, що не перебувають у процесі припинення, за видами економічної діяльності: 56.10 – Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування (КВЕД-2010); 55.30.1 – Діяльність ресторанів (КВЕД-2005); 55.30.2 – Діяльність кафе (КВЕД-2005).

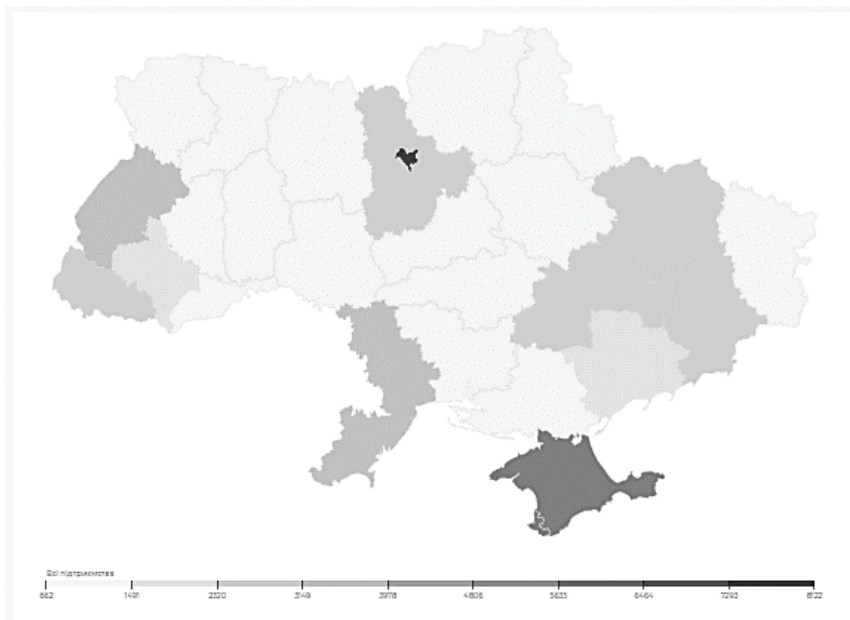

Рис.1. Кількість кількості суб'єктів господарюванняв Україні, що відносяться до ресторанного ринку, одиниць

Колір відповідає розміру показника, який дорівнює відношенню кількості суб'єктів господарювання, що мають відповідну зареєстровану потужність, до кількості суб'єктів господарювання, що мають відповідний КВЕД у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Чим темніший колір, тим більший показник. Якщо показник прямує до 100%, тоді майже всі підприємства з відповідними видами діяльності за КВЕД зареєстрували потужності. І навпаки, якщо показник наближається до 0, це означає, що невелика кількість підприємств має зареєстровані потужності.[9]

Аналіз українського ресторанного ринку показує, що якщо наша країна продовжить розвиватися в напрямку досягнення рівня життя країн ЄС, то підприємці, які вклали

гроші в галузь організації харчування, можуть сподіватися на зростання доходів.

Висновки. Спробуємо узагальнити перспективні тенденції розвитку ресторанного бізнесу в Україні на майбутнє:

- збільшення кількості підприємств, що пропонують крафтові продукти (пиво, сири, йогурти, кава і т.д.);
- розповсюдження меню національних кухонь (українська, грузинська, східна, європейська);
- пропаганда здорового способу харчування;
- приготування страв у присутності клієнта, які виготовлені з фермерських продуктів;
- пропозиція низькокалорійних страв;
- поширення закладів організації харчування у форматі casual, своєрідних закладів фабрик та ринків.

Немає сумніву, що ринок ресторанних послуг в Україні має величезний потенціал і перспективи розвитку, а використання зарубіжного досвіду буде сприяти підвищенню рівня розвитку ресторанного господарства в нашій країні, що поб'єдне як міжнародні, так і національні особливості.

Список бібліографічного опису

1. Інноваційний розвиток системи економічної безпеки підприємств сфери ресторанного бізнесу [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 21.04.02 / Борисова Олена Олександрівна ; ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК". Київ, 2017. 22 с.

2. Інформаційні технології в маркетинговій діяльності підприємств ресторанного господарства [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Присакар Ірина Ігорівна ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ, 2017. 23 с.

3. Інжиніринг у ресторанному господарстві [Текст] : навч. посіб. / В.В. Дуб, О.Г. Терешкін, Д.В. Горелков ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. - Харків : Друкарня Мадрид, 2017. 175 с.

4. Історія розвитку світового готельно-ресторанного бізнесу [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів I курсу екон. ф-ту, напряму підгот. "Готельно-ресторанна справа" / Б.О. Опря ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Друкарня "Рута", 2018. 133 с.

5. Стратегічне управління підприємствами ресторанного господарства [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Селютін Сергій Вікторович ; Харків. держ. ун-т харчування та торгівлі. Харків, 2019. 24 с.

6. Організація та моделювання процесів розвитку готельно-ресторанного бізнесу [Текст] : кол. монографія / І.В. Савельєва та ін. / ; Одес.

Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія "Регіональна економіка". Випуск 17 (67). Редкол.: відп. ред. к.е.н., професор І.В. Кривов'язюк. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. 348 с.

нац. мор. ун-т. Одеса : ОНМУ, 2019. 283 с.] та ін.

7.Офіційний сайт Держстат України - <http://www.ukrstat.gov.ua> .

8.РЕСТОРАННЫЙ БИЗНЕС: РЫНОК В ЭПОХУ COVID – електронний ресурс – режим доступу <http://bizrating.com.ua/20/articles/1328/index.html>

9.Державний інфо-сервіс Start Business Challenge режим доступу <https://sbc.regulation.gov.ua/statistics/restaurant-map>

References

1.Borysova O. (2017) “Innovative development of the system of economic security of enterprises in the restaurant business”, Ph.D. Thesis, University of Economics and Law "KROK", Kyiv, Ukraine.

2.Prysakar I. (2017) “Information technologies in marketing activity of restaurant enterprises”, Ph.D. Thesis, Kyiv National University of Trade and Economics, Kyiv, Ukraine.

3.Dub V. (2017) *Inzhynirynh u restorannomu hospodarstvi* [Engineering in the restaurant industry], Kharkiv: Typography Madrid, Ukraine/

4.Opria B.O. (2018) *Istoriia rozvytku svitovoho hotelno-restorannoho biznesu* [History of development of world hotel and restaurant business], Kamianets-Podilskyi: Ruta Printing House, Ukraine.

5.Seliutin S. (2019) Strategic management of restaurant enterprises. Extended abstract of candidate’s thesis. Kharkiv. derzh. un-t kharchuvannia ta torhivli. – Kharkiv,Ukraine.

6.I.V. Savelieva (2019) Organization and modeling of hotel and restaurant business development processes.- Odesa/ ONMU,Ukraine.

7.Official site of the State Statistics Service of Ukraine (2020) available at : <http://ukrstat.gov.ua>

8.RESTAURANT BUSINESS: THE MARKET IN THE COVID AGE (2020) available at : <http://bizrating.com.ua/20/articles/1328/index.html>.

9.State info-service Start Business Challenge - available at : <https://sbc.regulation.gov.ua/statistics/restaurant-map>